

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Назва курсу <i>Обов'язковий /вибірковий</i>	Навчальна практика <i>обов'язковий</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/ 5 семестр / 3
Викладач	Щебликіна З. В.
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-ekonomiki/sklad-kafedri-ekonomiki/shheblykina-zoya-viktorivna/
Контактний тел.	063 02 31 294
E-mail:	shcheblykina_zoia@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5221
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми «Менеджмент підприємств і організацій»

Навчальна практика є початковим етапом практичного ознайомлення студентів з обраною спеціальністю, формування у здобувачів активного ставлення до здобуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь й навичок для майбутньої практичної діяльності в галузі управління та адміністрування що є необхідною умовою у підготовці майбутніх фахівців- менеджерів різних рівнів управління підприємством (організацією);

Навчальна практика спрямована на формування загальних і спеціальних компетенцій в питаннях менеджменту підприємств і організацій.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчальна практика є складовою частиною навчального процесу, етапом практичної підготовки висококваліфікованих фахівців і має *на меті* поглиблення, закріплення та доповнення знань, отриманих під час навчання, оволодіння сучасними методами та навиками пошуку та опрацювання інформації з різних джерел за допомогою інформаційних технологій, формування професійних компетенцій, вміння здобувачів використовувати сучасний інструментарій менеджменту, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення з системою організації та механізмом управління підприємством;
- проведенні комплексного аналізу діяльності підприємства, оцінки його стану;
- виявлення проблем і тенденцій розвитку підприємства;
- формування навичок використання сучасного методичного інструментарію опрацювання інформації і моделювання економічної поведінки підприємства за різних ринкових ситуацій;
- ознайомлення студентів з кваліфікаційними вимогами та основними видами і змістом діяльності менеджера.

3. ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Програмні компетентності	
<i>Загальні компетентності</i>	
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
ЗК9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК11	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК14	Здатність працювати у міжнародному контексті
<i>Спеціальні компетентності</i>	
ФК9	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань

4. ЗАПЛАНОВАНІ ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати	
Р 16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним
Р 17	Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	Загальна кількість
Кількість годин	90

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- виконувати завдання відповідно до розкладу виробничої практики;
- у встановлений термін звітувати про хід практики та її результати;
- дотримуватися правил техніки безпеки, внутрішнього розпорядку бази практики, етики взаємовідносин між учасниками практики;
- своєчасно подати звітну документацію про практику.

7. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Тема 1. Основні поняття менеджменту організації. Менеджмент як організація управління підприємством. Суб'єкт та об'єкт управління. Закони, закономірності та принципи менеджменту організації. Менеджмент в організації. Закономірності управління організацією. Принципи управління. Функції та технології менеджменту організації. Методи менеджменту організації: економічні, організаційно-розпорядчі, соціально - психологічні, правові. Менеджмент організації як система.

Тема 2. Поняття і класифікація організацій. Сутність організації. Формальні й неформальні організації. Група керівників, виробнича (цільова) група, комітет. Механізм створення формальних і неформальних організацій. Види організацій та їх об'єднань. Класифікація організацій за різними ознаками. Характеристика основних елементів механізму функціонування різних організаційно-правових форм підприємницької діяльності: асоціації, корпорації, концерни, промислово-фінансові групи, асоційовані підприємства, холдингові компанії тощо. Особливості діяльності організації на різних етапах її життєвого циклу: народження, дитинство, юність, рання зрілість, зрілість, старіння, відродження. Основні характеристики організацій. Модель організації як відкритої системи. Фактори зовнішнього середовища (макросередовище) організації. Модель внутрішнього середовища організації. Характеристика рівнів управління.

Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство: суть, характерні ознаки, функції. Суть підприємства як суб'єкта господарювання. Підприємство, як об'єкт управління. Порівняльні особливості функціонування підприємства в різних економічних системах. Основні специфічні функції підприємства. Нормативно-правова регламентація створення та діяльності підприємства. Процедура створення підприємства, як юридичної особи, три основні стадії: підготовча, установча, організаційна. Підприємства і принципи їх діяльності. Державне регулювання діяльності підприємств. Механізми державного регулювання підприємництва. Чинники, що впливають на суб'єктів підприємницької діяльності. Вплив держави на економіку підприємств.

Тема 4. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм. Характеристика організаційно-правових форм підприємств в Україні. Підприємства, що засновані на приватній власності. Підприємства, засновані на колективній власності. Підприємства, засновані на загальнодержавній власності. Підприємства, засновані на комунальній власності. Характеристика організаційно-правових форм господарювання. Форми об'єднання підприємств в Україні: асоціація, корпорація, консорціум, концерн, холдингова компанія, промислово-фінансова група. Форми організації підприємництва. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності: індивідуальне підприємництво; партнерства; корпорації. Нові форми підтримки підприємництва. Кластерна модель об'єднання підприємств. Бізнес-центр. Бізнес-інкубатори. Технологічні парки. Технологічні поліси.

Тема 5. Характеристика основних підсистем менеджменту організації. Управлінська підсистема. Основні характеристики та напрями оцінювання управлінської підсистеми системи менеджменту організації. Фінансова підсистема. Показники, що характеризують фінансову підсистему. Операційна підсистема. Операційна система як сукупність трьох взаємопов'язаних підсистем: переробної, підсистеми забезпечення та підсистеми планування і контролю. Маркетингова підсистема. Основні елементи маркетингової підсистеми менеджменту організації. Інформаційна підсистема. Рівень надійності інформаційної підсистеми. Підсистема логістики. Показники, що характеризують логістичну підсистему. Інноваційна підсистема. Ефективність інноваційної підсистеми. Інвестиційна підсистема.

Тема 6. Стратегічний менеджмент в системі організації. Роль та місце стратегічного менеджменту в організації. Характерні риси системи стратегічного управління. Основні складові моделі стратегічного менеджменту в організації. Об'єкти стратегічного управління. Три групи основних об'єктів стратегічного управління: організація, стратегічні господарські підрозділи (СГП), функціональні сфери організації. Стратегії організації. Процес планування стратегії. Класифікація стратегій організації. Процес формування стратегії конкурентоспроможності

організації. Підходи до управління реалізацією стратегічних змін в організації.

Тема 7. Кадровий менеджмент. Управління персоналом як чинник ефективного менеджменту. Завдання менеджменту персоналу. Три групи методів: адміністративні, економічні і соціально-психологічні. Кадрова політика підприємства. Основні завдання кадрової політики. Механізм реалізації кадрової політики. Типи кадрової політики: пасивна, реактивна, превентивна, активна. Особливості кадрової політики в умовах кризового стану підприємства. Кадрове планування в організації. Три види планування: стратегічне (перспективне); тактичне (середньострокове); поточне (оперативне). Комплектування організації персоналом. Основні методи добору персоналу, їхні переваги та недоліки. Управління дисципліною персоналу. Кадровий аудит. Основні кадрові процеси, напрями аудиту.

Тема 8. Антикризове управління організацією. Ризикозахищеність організації. Основні положення антикризового управління на підприємстві. Три фази розвитку кризи на рівні мікроекономічної системи: прихована криза (або криза ефективності); криза платоспроможності; криза розрахунку (загроза банкрутства, неплатоспроможність). Антикризове регулювання. Підсистеми антикризового управління. Програма антикризових заходів. Ризикозахищеність організації. Причини, що зумовлюють ризик за сферою прояву. Видова класифікація та характеристика ризиків. Підходи до управління ризиками. Основні етапи ризик-менеджменту та їх характеристики.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю організації. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки. Підходи до класифікації конкурентоспроможності. Змістовне наповнення дефініції «конкурентоспроможність підприємства». Основні рівні конкурентоспроможності підприємства. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства. Класифікація чинників конкурентоспроможності підприємства. Критерії та показники конкурентоспроможності підприємства. Етапи та методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Специфічні особливості забезпечення конкурентоспроможності бізнес-організацій різних типів. Типологія бізнесових організацій.

Тема 10. Ефективність управління організацією. Діагностика якості менеджменту організації. Зміст категорій «ефективність», «ефективність управління». Підходи до оцінки ефективності управління організацією. Критерії та показники оцінки управлінської праці. Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства. Чинники підвищення ефективності діяльності підприємств (суб'єктів господарювання). Діагностика якості менеджменту організації.

8. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.

Оцінювання практичних навичок. Оцінювання змісту та/або презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Захист результатів практики.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.

90-100 балів / відмінно А/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики в повному обсязі на високому науковому та організаційно-методичному рівнях, обґрунтовано висувалися та вирішувалися завдання, раціонально використовувалися методи дослідження, здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач проявив глибокі знання теорії і практики.

82-89 балів /добре В/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики в повному обсязі на достатньому науковому та організаційно-методичному рівнях, обґрунтовано висувалися та вирішувалися завдання, однак недостатньо ефективно використовувалися

окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач проявив достатні знання теорії і практики, творчої самостійності не проявляв.

74-81 балів /добре С/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики в повному обсязі на достатньому науковому та організаційно-методичному рівнях, обґрунтовано висувалися та вирішувалися завдання, однак недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач проявив не достатні знання теорії і практики, творчої самостійності не проявляв.

64-73 балів /задовільно D/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики не в повному обсязі на достатньому науковому та організаційно-методичному рівнях, завдання не обґрунтовувалися, недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач виявив слабкі знання теорії і практики, творча самостійність відсутня.

60-63 балів /задовільно E/ ставиться, якщо здобувач виконав програму практики не в повному обсязі, дослідження проведені на низькому науковому та організаційно-методичному рівнях, завдання не обґрунтовувалися, недостатньо ефективно використовувалися окремі методичні прийоми, не завжди здійснювався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач виявив слабкі знання теорії і практики, творча самостійність відсутня.

35-59 балів /незадовільно FX/ ставиться, якщо здобувач не виконав програму практики, завдання не обґрунтовувалися, не використовувалися методичні прийоми дослідження, не реалізувався індивідуальний та диференційований підхід до вирішення практичних завдань. Здобувач виявив слабкі знання теорії і практики, творча самостійність відсутня.

1-34 бали /незадовільно F/ ставиться, якщо здобувач зовсім не виконав програму практики.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Балабанова Л. В., Сардак О.В. Управління персоналом : [навч. посіб.] / К. : Центр учбової літератури, 2020. 468 с
2. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466 с.
3. Бізнес-планування та управління проектами: [навч. посіб.] / П. Г. Ільчук. Львів: Новий Світ - 2000, 2020. 216 с.
4. Комуникативний менеджмент: [навчально-методичний посібник для студентів економічного факультету освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 073 Менеджмент] [Електронний ресурс] / Олійник Н. Ю. Кам'янецьПодільський, 2020. 112 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639606/mod_resource/content/0/Комуникативnyi-menedzhment-navch.posib.pdf.
5. Маркетинг. [Навчальний посібник] [Електронний ресурс] / Старостіна А.О., Кравченко В.А., Пригара О.Ю., Ярош-Дмитренко Л.О. К.: «НВП «Інтерсервіс», 2018. 216 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639609/mod_resource/content/0/Маркетинг_навчальний-посібник.pdf.
6. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
7. Менеджмент персоналу : навчальний посібник / Укл. О.В. Безпалько, А.Д. Бергер, Т.М. Березянка, Ю.М. Гринюк, Д.Г. Грищенко, О.І. Драган, А.С. Зеніна-Біліченко, Л.М. Мазник, Л.І. Тертична, О.М. Соломка, О.А. Чигринець [За. заг. ред. О.І. Драган]. Київ : МПП «ЛИНО», 2022. 612 с.

8. Снітко Є.О., Завгородня Є.Є. Операційний менеджмент: навчально-методичний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 184 с.

9. Сенишин О.С. Маркетинг: [навч. посібник] [Електронний ресурс] / Сенишин О.С., Кривешко О.В. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639607/mod_resource/content/0/MARKETING_NAVCH.POSIBNYK_SENYSHYN-KRYVESHKO_FINAL_ALL.pdf.

10. Сумець О.М. Проектування операційних систем : підруч. Київ : Університет «КРОК», 2021. 32 с.

Додаткова

11. Лановська, Г. І., Багацька К.В., Касьянова А.О. Управління вартістю підприємства. Практикум. К.: КНТЕУ, 2020. 28 с.\

12. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2018. 554 с.

13. Черниш С.С. Економічний аналіз. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 310 с.

Інформаційні ресурси

14. Журнал «Ефективна економіка». Офіційний сайт: URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/>

15. Національний депозитарій України "Smida". Офіційний сайт. URL : <http://smida.gov.ua>. <http://www.smida.gov.ua>.

16. Законодавство України Офіційний сайт: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>

17. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

18. Інтернет-портал для управлінців Management.com.ua / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.management.com.ua/about.php>.

19. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> – Класифікатор професій ДК 003:2010.

20. Електронні версії практикумів, збірників задач і вправ (на сайті ДН).